SECTION 5 — RELATIONS

DEEL 5 — RELATIES

The Waves by Virginia Woolf follows six different voices over the course of a single day.[1] The sentences are formulated so abruptly and authentically that the reader is left uncertain: Do these voices form an exchange between different characters, or does the reader enter the inner world of thought of a single character? As incoherent as the fragments of voice may sometimes appear – emotions and uncertainties seem to surface without structure – so carefully is the book composed. The voices are interspersed with italicised passages that describe the changing character of nature: the seasons, the waves and the sunlight. Gradually it becomes clear that the six voices exist only by virtue of their mutual interrelatedness, including a certain interconnectedness with natural phenomena. They continuously influence one another. 'I am not one person; I am many people; I do not altogether know who I am.'[2]

Perhaps the most overarching theme in ecological thinking is 'relations'. In architecture, this notion emphasises that projects and objects never stand alone, but are connected to their surroundings, to production chains and to economic or political contexts. The contributions in this final section address these different relations between architecture and the world of which it is part: from human to non-human relations and from social to economic and geopolitical power relations. Naturally, these contributions not only demonstrate a wide diversity of approaches, but also a broad outlook and an openness to interrelating the discipline with others.

1 Virginia Woolf, *The Waves* (New York: Harcourt, Brace and Company, 1931).

2 Ibid., 169.

In *The Waves* van Virginia Woolf worden zes verschillende stemmen in de tijdsperiode van een dag gevolgd.[1] De zinnen zijn zo abrupt en authentiek geformuleerd dat de lezer in het ongewisse wordt gelaten: zijn deze stemmen een uitwisseling tussen verschillende personages, of treedt de lezer de innerlijke gedachtewereld van een enkel personage binnen? Zo incoherent als de stemflarden soms overkomen – emoties en onzekerheden lijken zonder structuur te verschijnen – zo zorgvuldig is het boek opgebouwd. De stemmen worden afgewisseld met cursief gedrukte passages die het veranderende karakter van de natuur beschrijven: de seizoenen, de golven en het zonlicht. Gaandeweg wordt duidelijk dat de zes stemmen slechts bestaan bij de gratie van hun onderlinge verwevenheid, inclusief een zekere verwevenheid met natuurverschijnselen. Ze beïnvloeden elkaar voortdurend. 'I am not one person; I am many people; I do not altogether know who I am.'[2]

Het overkoepelende thema binnen het ecologisch denken is waarschijnlijk 'relaties'. In de architectuur benadrukt dit begrip dat projecten en objecten nooit op zichzelf staan, maar verbonden zijn met hun omgeving, met ketens van productie, met een economische of politieke context. De bijdragen in deze laatste sectie behandelen deze verschillende relaties tussen architectuur en de wereld waarvan zij deel uitmaakt: van menselijke naar niet-menselijke relaties en van sociale naar economische en geopolitieke (machts-)verhoudingen. Logischerwijs tonen deze bijdragen niet alleen een grote diversiteit aan benaderingen, maar ook een brede blik en een openheid om het vak te verweven met andere disciplines.

1 Virginia Woolf, *The Waves* (New York: Harcourt, Brace and Company, 1931).

2 Ibid., 169.